

13.7.2022

Buletinul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului Hotărâri și decizii împotriva României aprilie - iunie 2022

În perioada 1 aprilie - 30 iunie 2022, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a examinat 284 de cereri împotriva României, pronunțând 19 hotărâri și 35 decizii de inadmisibilitate și de scoatere de pe rol.¹

Călin împotriva României

(5.4.2022, cererea nr. 54491/14)

încălcarea art. 6; încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 (proces echitabil; sechestrul asupra bunurilor; durată excesivă)

Cererea reclamantului a avut ca obiect, pe de o parte, sechestrul instituit asupra bunurilor sale pentru o perioadă lungă de timp, ceea ce a constituit o încălcare a dreptului său la respectarea bunurilor sale (apartament, autoturisme și sume de bani) în lipsa unei căi de atac interne efective și, pe de altă parte, durata excesivă a anchetei penale asupra reclamantului.

Curtea a reținut că doar ancheta penală a durat 10 ani și 10 luni. Pe întreg parcursul acesteia, au existat întârzieri procedurale, precum prezentarea unei expertize contabile după o întârziere de un an sau declinarea succesivă de competență, precum și numeroase perioade de inactivitate din partea autorităților. Curtea a observat că, din înscrisurile aflate la dosar, nu reiese că reclamantul ar fi fost răspunzător pentru întârzierile respective. În concluzie, a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție.²

Cu privire la cel de-al doilea capăt de cerere, Curtea a reținut că reclamantul a fost privat de posibilitatea de a utiliza și de a dispune de bunurile sale și de a contesta măsura sechestrului în fața unei instanțe, cel puțin pentru o perioadă de 10 ani și 10 luni în ceea ce privește apartamentul și pentru mai mult de 18 ani în ceea ce privește mașinile și suma de bani. În plus, nici o dispoziție legală specifică și nici un exemplu din jurisprudența internă nu au permis Curții să concluzioneze că reclamantul ar fi putut obține despăgubiri pentru ingerința în exercitarea drepturilor sale de proprietate. Ținând seama, în special, de durata sechestrului asupra bunurilor care aparțineau reclamantului, de valoarea acestora, de lipsa posibilității de a contesta în mod efectiv măsura aplicată în cadrul procesului penal și de lipsa probelor că acesta ar fi putut obține despăgubiri în cadrul unui proces civil separat, Curtea a constatat că nu s-a asigurat un just echilibru în cauză între interesul general al societății și interesele reclamantului, astfel încât acesta a fost obligat să suporte o sarcină excesivă. Prin urmare, a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1.

¹ Căutarea pe site-ul Curții poate fi făcută [aici](#). Materialul de față nu conține o prezentare exhaustivă a jurisprudenței contra României pentru perioada de referință, fiind posibilă publicarea ulterioară de către Curte a unor decizii ori hotărâri suplimentare. Institutul European din România va opera actualizările necesare în mod retroactiv.

² Trimiterile din text se fac la Convenția europeană a drepturilor omului și protocoalele ulterioare, disponibile [aici](#), precum și la Regulamentul Curții, disponibil [aici](#).

Hârțescu și Arcana împotriva României

(26.4.2022, cererile nr. 31959/17 și 16655/18)

decizie de inadmisibilitate (art. 8; permisiune de ieșire din penitenciar)

Invocând art. 8 din Convenție, reclamantii s-au plâns cu privire la refuzul autorităților penitenciare de a le acorda permisiunea de a ieși din penitenciar pentru a participa la funeraliile părinților lor.

Curtea a constatat că ambii reclamanti s-au plâns cu privire la decizia comisiei de recompense în fața judecătorului de supraveghere a privării de libertate și că ambele plângeri au fost examinate de instanțele competente; în cazul celui de-al doilea reclamant, s-a recunoscut că dreptul acestuia a fost încălcat, însă decizia nu a fost considerată o cale de atac efectivă întrucât a fost pronunțată la 2 luni după funeralii. Mai mult, nu s-a demonstrat că hotărârea respectivă deschidea calea unei despăgubiri obținute prin intermediul unei acțiuni ulterioare.

Pe de altă parte, Curtea a reținut că reclamantii ar fi trebuit să știe că o cale de atac întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 254/2013³ nu reprezenta un recurs efectiv în sensul Convenției. În consecință, cererile au fost declarate inadmisibile în temeiul art. 35 § 1 și 4.

Vod Baur Impex SRL împotriva României

(26.4.2022, cererea nr. 17060/15)

încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 (anularea contractului de vânzare-cumpărare; garanția vânzătorului pentru evicțiune)

Cauza a avut ca obiect cumpărarea de către societatea reclamantă a unei proprietăți de la o autoritate de stat. Curtea de apel a anulat parțial contractul de vânzare-cumpărare în urma unei acțiuni civile introduse de o asociație de proprietari. Pe cale de consecință, societatea reclamantă a formulat o acțiune în garanție pentru evicțiune împotriva autorității de stat și a solicitat despăgubiri pentru pierderea proprietății. La finalul ciclului procesual, Înalta Curte de Casație și Justiție a respins cererea societății reclamante, considerând că, deși aceasta avea dreptul la despăgubiri, odată cu anularea contractului de vânzare-cumpărare a încetat și garanția pentru evicțiune. În fața Curții, societatea reclamantă a invocat dispozițiile art. 1 din Protocolul nr. 1.

Curtea a constatat că, în speță, interpretarea de către instanțele naționale a dreptului aplicabil nu a avut un precedent consistent la momentul respectiv și, prin urmare, nu era previzibilă pentru societatea reclamantă. În orice caz, aceasta lipsea o cale de atac oferită de dreptul intern de obiectivul său practic, care era de a proteja cumpărătorul în cazul unei încălcări a dreptului la respectarea bunurilor sale.

Curtea nu a putut vedea în ce mod acordarea unei despăgubiri societății reclamante ca urmare a anulării parțiale a titlului său de proprietate ar fi adus atingere drepturilor celorlalți proprietari, astfel cum a argumentat guvernul pârât, reținând că drepturile lor fuseseră deja recunoscute de instanțe în procedura de anulare a contractului de vânzare-cumpărare, iar această problemă nu fusese contestată de societatea reclamantă, care și-a modificat acțiunile în consecință.

Pe de altă parte, prin respingerea pretențiilor societății reclamante, instanțele naționale au lăsat-o fără o alternativă viabilă pentru a-și valorifica drepturile. Curtea a reiterat faptul că riscul oricărei greșeli a unei autorități de stat, precum, în speță, vânzarea către societatea reclamantă a unui bun pe care nu l-a deținut, trebuie să fie suportat de stat și că astfel de erori nu trebuie remediate în detrimentul persoanei în cauză.

În consecință, Curtea a constatat încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1.

³ Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 514 din 14 august 2013 și modificată succesiv. Curtea a constatat, în *Kanlas împotriva României*, în ceea ce privește regimul juridic al instituției permisiunii de ieșire din penitenciar pentru participarea persoanelor condamnate la înhumarea unui membru al familiei, prevăzută la art. 99 din lege, necesitatea implementării în legislația română a unei proceduri pentru aplicarea efectivă a dreptului persoanelor condamnate la o asemenea permisiune.

Bumbeș împotriva României

(3.5.2022, cererea nr. 18079/15)

încălcarea art. 10 (libertatea de exprimare; întrunire publică pașnică; reacție disproporționată a autorităților)

Reclamantul, un bine-cunoscut activist implicat în diverse acțiuni civice, precum și alte trei persoane, au fost amendate pentru că au afișat pancarte și s-au legat cu cătușele de una din porțile de acces în curtea Guvernului, pentru scurt timp, în semn de protest față de hotărârea executivului de a aproba exploatarea minieră de la Roșia Montană, fără să declare sau să popularizeze anterior acest protest. Reclamantul a contestat ulterior, fără succes, procesul-verbal întocmit și amenda aplicată în fața instanțelor naționale.

Curtea a reținut că acestea din urmă nu au apreciat gradul de perturbare pe care l-ar fi putut cauza acțiunile reclamantului. Instanțele nu au urmărit să găsească un echilibru între imperativele care decurg din obiectivele prevăzute la art. 11 § 2, pe de o parte, și cele privind libera exprimare prin vorbire, gesturi sau chiar tăcere din partea persoanelor adunate pe străzi sau în alte locuri publice, pe de altă parte, acordând astfel o importanță mai mare nelegalității formale a evenimentului în cauză. Atunci când instanțele naționale au considerat că evenimentul organizat de reclamant ar fi trebuit să fie autorizat în prealabil, este evident că nu au încercat să stabilească dacă, având în vedere numărul de participanți, o astfel de autorizare ar fi servit scopului de a permite autorităților să ia măsurile necesare pentru a asigura buna desfășurare. În plus, aplicarea acestei reguli mijloacelor de exprimare - și nu doar întrunirilor - creează o restrângere prealabilă incompatibilă cu libera comunicare a ideilor și riscă să submineze libertatea de exprimare.

Actele autorităților în litigiu nu au ținut seama de ceea ce Curtea a reiterat în mod repetat, și anume că respectarea normelor care reglementează întrunirile publice nu ar trebui să devină un scop în sine. Lipsa unei autorizații prealabile și „illegalitatea” care a rezultat pentru această manifestare, pe care autoritățile au considerat-o drept o întrunire, nu au conferit nicidecum acestora un cec în alb, iar reacția lor la o demonstrație publică ar fi trebuit să rămână limitată de cerințele de proporționalitate și de necesitate care decurg din art. 11.

În concluzie, Curtea a considerat că decizia de a restrânge libertatea de exprimare a reclamantului nu a fost susținută de motive relevante și suficiente pentru criteriul „necesității” ce decurge din art. 10 § 2.

A.Ö. și H.Ö. împotriva României⁴

(3.5.2022, cererea nr. 1455/20)

încălcarea art. 3 (abuz sexual asupra unui copil; procedură penală insuficientă)

Cererea a avut ca obiect lipsa unei proceduri penale efective în legătură cu acuzația de abuz sexual asupra primei reclamante când avea vârsta de 13 ani și fusese plasată, de către serviciul de protecție a copilului, într-un centru privat de îngrijire și asistență a copiilor.

După analizarea jurisprudenței în materie și a probelor aflate la dosar, Curtea a considerat că deficiențele cercetării penale din prezenta cauză au fost de așa natură încât cercetarea penală nu a îndeplinit cerințele inerente obligațiilor pozitive ale statelor de a aplica efectiv un sistem de drept penal care pedepsește toate formele de abuz sexual asupra copiilor, în general, și asupra persoanelor vulnerabile, cum era prima reclamantă, în special.⁵ Prin urmare, a fost încălcat art. 3 din Convenție.

⁴ Disponibilă în limba română *aici*.

⁵ Curtea a mai ajuns la această concluzie în cauze similare. A se vedea, pe larg, în hotărâre.

Dâmbean împotriva României⁶

(3.5.2022, cererea nr. 22957/19)

încălcarea art. 3 (deces; anchetă penală efectivă)

Cererea a avut ca obiect obligațiile procedurale ce reveneau statului în temeiul art. 2 din Convenție în cadrul anchetei privind decesul fiicei reclamantului.

Curtea reamintește că, în cazurile de deces, dacă nu s-a stabilit încă de la început și în mod clar că decesul este rezultatul unui accident sau al unei alte fapte neintenționate și dacă, având în vedere faptele, argumentul omuciderii este cel puțin întemeiat, aceste principii impun efectuarea unei anchete care îndeplinește criteriile minime de eficiență și care urmărește să clarifice circumstanțele decesului. A treia expertiză, realizată la 6 ani de la deces, a fost decisivă pentru rezultatul anchetei, deși nu conținea niciun element care să permită să se răspundă la contradicțiile flagrante dintre constatările acestei expertize și cele ale rapoartelor precedente și deși trecea complet sub tăcere constatarea autopsiei privind fractura oaselor craniului victimei. Or, având în vedere aceste elemente, reclamanta putea să spere în mod rezonabil ca autoritățile judiciare să solicite avizul comisiei superioare medico-legale. În plus, numai un aviz aprofundat, dovedit științific, care să conțină o soluție motivată în raport cu aceste contradicții, ar fi fost de natură să le inspire justițiabililor încredere în acțiunea justiției și să asiste organele judiciare în exercitarea funcțiilor lor. Cu toate acestea, autoritățile interne au refuzat să sesizeze comisia superioară medico-legală. Acestea s-au bazat exclusiv pe ultima expertiză și nu au răspuns argumentelor reclamantei, întemeiate pe constatările raportului de autopsie și ale celorlalte două expertize, care indicau o posibilă moarte violentă. Procedând astfel, autoritățile interne nu au acționat pentru a clarifica complet elementele esențiale ale anchetei.

Loiry împotriva României⁷

(17.5.2022, cererea nr. 20425/20)

încălcarea art. 3 (înapoiere minori; nerespectarea unei hotărâri judecătorești)

Cererea a privit neexecutarea unei hotărâri judecătorești definitive pronunțate de o instanță franceză prin care s-a dispus înapoierea copiilor reclamantului la reședința lor obișnuită din Franța.

Curtea a reținut că, în speță, deși instanțele au dispus înapoierea copiilor în Franța la 9 august 2018, această hotărâre a rămas neexecutată cel puțin până la 10 mai 2021, în pofida faptului că reclamantul a continuat în mod activ procedura de executare și a solicitat asistență din partea mai multor autorități. Executorul judecătoresc nu a făcut decât să organizeze întâlniri între părți, în ciuda opoziției la executare, manifestată de mama copiilor. În pofida urgenței inerente chestiunilor care privesc relațiile dintre părinți și copiii lor, executorul a permis trecerea unor perioade lungi de timp între aceste întâlniri.

A fost nevoie de aproape 11 luni pentru ca instanțele să se pronunțe cu privire la contestația formulată de mama copiilor împotriva executării, ceea ce a determinat suspendarea executării pentru o perioadă de aproape 5 luni. După respingerea contestației, autoritățile nu au luat măsuri pentru a asigura comunicarea către instanță și celelalte autorități competente a unui raport întocmit de un psiholog desemnat, pentru a finaliza astfel programul de consiliere. Această lipsă de acțiune nu a fost justificată, ceea ce a contravenit obligației autorităților de a adopta fără întârziere măsuri utile, menite să stabilească o relație efectivă între reclamant și copiii săi înstrăinați. În consecință, a fost încălcat art. 8 din Convenție.

Sava împotriva României

(17.5.2022, cererea nr. 59920/18)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; proces echitabil)

Cererea a avut ca obiect condamnarea reclamantului, fost comisar de poliție, la o pedeapsă privativă de libertate pentru abuz în serviciu, după achitarea în primă instanță. Reclamantul, aflat în concediu și înarmat, a dezarmat un agent de pază aflat în activitate pe timp de noapte, în zona în care acesta din urmă își exercita atribuțiile.

⁶ Disponibilă în limba română *aici*.

⁷ Disponibilă în limba română *aici*.

Curtea a constatat că, în speță, instanțele au dispus condamnarea reclamantului în baza unei reexaminări a declarațiilor martorilor și a probelor scrise din dosar, dar după audierea de către instanța de apel a numeroși martori și chiar a reclamantului; prin urmare, acesta a fost în măsură să furnizeze propria versiune a faptelor în fața instanței care l-a condamnat. Prin urmare, soluția s-a întemeiat pe o serie de probe dezbătute de părți, inclusiv pe declarații, pe care instanța a putut să le aprecieze în mod direct. Având în vedere toate aceste elemente, Curtea a considerat că, prin condamnarea reclamantului în apel, nu s-a încălcat dreptul acestuia la un proces echitabil.

Popa și alții împotriva României

(17.5.2022, cererea nr. 8135/15 și alte 5)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; proces echitabil)

Cauza a avut ca obiect, în principal, pretinsa compunere nelegală și lipsa de imparțialitate a completului de judecată care a pronunțat decizia definitivă de condamnare a reclamantilor pentru infracțiuni de corupție și pentru facilitarea spălării de bani în contextul privatizării unei companii de stat.

Curtea nu a observat niciun indiciu de nelegalitate: judecătorii de la instanța de apel au fost înlocuiți în temeiul regulamentelor interne ale instanțelor, iar plângerea reclamantilor în această privință a fost examinată și respinsă printr-o decizie motivată bazată pe legislația aplicabilă. În ceea ce privește pretinsa lipsă de imparțialitate, Curtea a observat că reclamantii au criticat completul pentru subiectivitate, argumentând că acesta a pronunțat decizii nelegale în speță. Aceste contestații au fost examinate și respinse prin decizii motivate, adoptate în conformitate cu dispozițiile art. 67 alin. (5) C. proc. pen., întrucât situația invocată nu se regăsea printre motivele de recuzare a judecătorilor prevăzute de lege.

Mierlă și alții împotriva României

(17.5.2022, cererea nr. 25801/17 și alte 2)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; durată excesivă a redactării hotărârilor; neepuizare a căilor de atac interne; recurs preventiv)

În cauză au fost conexe 3 cereri:

1. Reclamantul a fost condamnat de ÎCCJ la o pedeapsă cu închisoarea în 14 aprilie 2014. Prin 10 cereri succesive adresate grefei în perioada 2014-2016, acesta a solicitat comunicarea unei copii a hotărârii respective. În 2015, a adresat o plângere la Inspekția Judiciară de pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii pentru lipsa motivării hotărârii. Printr-o rezoluție din 9 martie 2016, plângerea a fost clasată cu motivarea că întârzierea a fost justificată de volumul foarte mare de muncă al judecătorului însărcinat cu redactarea hotărârii respective. Abia la 19 decembrie 2016 grefa ÎCCJ i-a comunicat reclamantului o copie de pe hotărârea motivată.

2. Prin hotărârea din 23 martie 2015, Tribunalul București a dispus reintegrarea reclamantei în funcția de șef al serviciului de audit public intern și plata salariilor datorate. Deși hotărârea nu fusese motivată și încă putea face obiectul unei căi de atac, reclamanta a cerut executarea acesteia, susținând că hotărârea era executorie. Motivarea hotărârii din 23 martie 2015 nu fusese comunicată încă până la momentul adresării cererii către Curte.

3. Prin hotărârea definitivă din 20 decembrie 2017, Tribunalul Specializat Mureș, Litigii cu profesioniștii, a constatat că anumite clauze din cele 2 contracte de împrumut bancar ale reclamantilor erau contrare Legii nr. 193/2000.⁸ Prin 3 cereri succesive timp de 8 luni, aceștia au cerut redactarea motivării hotărârii. Conform mențiunilor care figurează în hotărâre, aceasta a fost redactată la 2 octombrie 2018.

Invocând art. 6 § 1 din Convenție, toți reclamantii se plâng de durata redactării hotărârilor pronunțate de instanțele naționale în procedurile care îi privesc. În temeiul art. 13, în cea de-a doua cerere, reclamanta a mai criticat lipsa unei căi de atac efective pentru a invoca întârzierea în motivarea hotărârii.

⁸ Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între comercianți și consumatori a fost republicată în Monitorul Oficial nr. 305 din 18 aprilie 2008.

Curtea a reamintit, pentru început, că a statuat deja că o procedură disciplinară inițiată împotriva unui judecător poate avea efect numai asupra situației sale personale și că, prin urmare, aceasta nu poate fi considerată o cale de atac efectivă împotriva duratei excesive a procedurii. Prin urmare, procedura disciplinară inițiată împotriva judecătorilor nu poate fi considerată, în lumina art. 13, o cale de atac efectivă pentru a contesta durata excesivă a procedurii, în special în ceea ce privește durata de redactare a hotărârii în cauză. Curtea a mai considerat că nici o acțiune în reparație pentru eroare judiciară nu ar fi avut câștig de cauză în niciuna din cele 3 spețe - în stadiul actual al dreptului intern, o asemenea acțiune nu ar oferi, în practică, o reparație adecvată unei plângeri privind durata excesivă a procedurii, în special în ceea ce privește durata redactării motivării unei hotărâri.⁹

Pe de altă parte, Curtea a considerat că un recurs preventiv specific întemeiat pe dispozițiile art. 522 C. proc. civ., în materie civilă, ori art. 488¹, în materie penală, ar fi putut avea un efect semnificativ asupra duratei procedurii în ansamblu, conducând la accelerarea acesteia. Aceste căi de atac pot fi introduse în special în cazul în care termenul pentru încheierea procedurii, pronunțarea sau motivarea unei hotărâri a expirat fără ca actul să fi fost realizat. Deciziile se iau în camera de consiliu în termen de cinci zile. În cazul în care o astfel de cale de atac este recunoscută ca fiind întemeiată, încheierea care o constată stabilește măsurile care trebuie luate pentru a pune capăt situației excesive constatate. În cazul respingerii, încheierea de respingere poate fi atacată în fața instanței ierarhic superioare, care trebuie să se pronunțe rapid. În concluzie, ținând seama de faptul că art. 35 § 1 trebuie aplicat cu un anumit grad de flexibilitate și fără formalism excesiv, Curtea a considerat că aceste căi de atac, care urmăresc să accelereze procedura, inclusiv motivarea unei hotărâri, pot fi considerate în prezent un recurs efectiv în sensul art. 13 și al art. 35 § 1 din Convenție.

În mod similar, și acțiunea în răspundere civilă delictuală, astfel cum a fost interpretată în mod constant de instanțele naționale, reprezenta o cale de atac efectivă pentru a denunța durata excesivă a procedurilor finalizate sau care erau încă pe rol la nivel național.

Prin urmare, reclamantii erau obligați să utilizeze căile de atac pentru a obține accelerarea procesului de redactare a hotărârilor judecătorești sau pentru a obține o despăgubire pecuniară. În concluzie, capătul de cerere întemeiat pe art. 6 § 1 din Convenție cu privire la durata de redactare a hotărârilor a fost respins pentru neepuizarea căilor de atac interne, conform art. 35 § 1 și 4.

Pretorian împotriva României

(24.5.2022, cererea nr. 45014/16)

neîncălcarea art. 10 (libertatea de exprimare; calomnie)

Cauza a avut ca obiect obligarea reclamantului, redactor-șef al unui ziar săptămânal regional, în urma publicării a două articole în care a criticat un politician local, la plata unei sume de bani și publicarea deciziei respective.

Curtea, examinând natura comentariilor conținute în cele două articole, a constatat că instanța națională a considerat că reclamantul a formulat judecăți de valoare fără nicio bază factuală și a folosit un limbaj vulgar și că, prin urmare, comentariile sale nu se bucurau de protecția oferită de art. 10 din Convenție. Totodată, a observat că politicianul nu a făcut nimic pentru a provoca atacul și că, dimpotrivă, reclamantul a fost cel care s-a angajat în provocare. În ceea ce privește proporționalitatea pedepsei, Curtea a apreciat că sancțiunea impusă a fost relativ blândă și că nu a avut un efect cu adevărat descurajator asupra exercitării libertății reclamantului.

⁹ Curtea a avut în vedere totuși 2 aspecte. *Primo*, Curtea Constituțională, în decizia nr. 45 din 2018, definește eroarea judiciară, arătând că reprezintă, printre altele, „neregularitatea manifestă în privința desfășurării procedurii, care nu a fost remediată în cursul acesteia, ambele legate de ideea de vătămare a drepturilor și libertăților fundamentale. Cu alte cuvinte, eroarea judiciară nu trebuie să fie privită numai prin prisma pronunțării unei hotărâri judecătorești greșite, contrare realității, ci și din perspectiva modului de desfășurare a procedurii (lipsa de celeritate, amânări nejustificate, redactarea cu întârziere a hotărârii.” *Secundo*, art. 96 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (publicată în Monitorul Oficial nr. 826 din 13 septembrie 2005) prevede că „există eroare judiciară atunci când s-a dispus în cadrul procesului efectuarea de acte procesuale cu încălcarea evidentă a dispozițiilor legale de drept procesual și material”.

În concluzie, Curtea a considerat că instanțele interne au pus în balanță drepturile concurente cu referire la criteriile stabilite în jurisprudența Curții. Instanțele au oferit motive relevante și suficiente pentru a constata că obligația impusă reclamantului a fost necesară în cadrul unei societăți democratice și că a existat un raport rezonabil de proporționalitate între această sancțiune și scopul legitim urmărit.

Tripa împotriva României

(31.5.2022, cererea nr. 75493/17)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; magistrat; pensie specială; condamnare)

Reclamantul a invocat o încălcare a art. 6, susținând că instanțele naționale au aplicat și interpretat greșit dreptul intern, fiind privat de dreptul său la o pensie specială în baza modificării Legii nr. 303/2004 la 24 iulie 2014. A invocat, de asemenea, art. 1 din Protocolul nr. 12 și a susținut că alți magistrați aflați într-o situație similară au dreptul la o pensie specială.

În speță, Curtea a constatat că procedura în ansamblu a fost echitabilă, instanța de recurs a ținut seama în mod corespunzător de diferitele apărări și argumente ale reclamantului și a răspuns la acestea printr-o hotărâre motivată de aproximativ 13 pagini. Curtea nu a identificat nimic arbitrar în ceea ce privește aplicarea și interpretarea de către instanța respectivă a Legii nr. 303/2004, întemeiată pe o hotărâre a ÎCCJ¹⁰, pentru a stabili relevanța condamnării reclamantului și eliberării sale din funcție în respingerea cererii sale de acordare a unei pensii speciale.

Șuta împotriva României

(14.6.2022, cererea nr. 41836/19)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; tăgada paternității; prescripție)

Invocând art. 6 § 1, reclamantul a susținut că în dreptul național nu a beneficiat de dreptul de acces la o instanță pentru a contesta paternitatea sa față de copilul său, major, din cauza termenului prevăzut de dispozițiile Codului familiei pentru introducerea unei acțiuni în tăgada paternității. Acesta a afirmat că abia în anul 2017 a fost sigur că nu exista nicio legătură biologică între el și copil și că, la momentul respectiv, dreptul său la acțiune era prescris.

Curtea a reținut că deciziile instanțelor naționale s-au bazat pe elemente de probă prezentate și dezbătute de părți. Astfel, după examinarea acestor elemente, instanțele au fost unanime în a considera că reclamantul ar fi trebuit să aibă îndoieli cu privire la paternitate la nașterea copilului, iar nu începând cu anul 2017. În plus, prima instanță a examinat dacă existau totuși motive imperioase care să justifice repunerea în termenul de prescripție și, dacă este cazul, ca reclamantul să beneficieze de dreptul de a introduce o acțiune în tăgada paternității. Constatând că nu existau impedimente independente de voința reclamantului de a introduce acțiunea respectivă în termenul legal, instanța a statuat că aceasta nu putea fi repusă în termenul de prescripție.

Mihăilescu împotriva României

(14.6.2022, cererea nr. 45735/16)

decizie de inadmisibilitate (art. 35; inexistența unui prejudiciu important)

Reclamantul, care executa o pedeapsă privativă de libertate, s-a plâns Curții cu privire la faptul că, deși avea un handicap sever de vedere atestat printr-un certificat emis de o comisie medicală, nu i-a fost acordat un însoțitor pe durata unor transferuri în alte penitenciare.

Curtea a observat că, nici în fața sa și nici în fața instanțelor naționale, reclamantul nu a indicat vreo vătămare sau inconvenient specific suferit în timpul transferurilor

¹⁰ Decizia nr. 28/2016 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept al ÎCCJ a confirmat că, chiar înainte de această modificare, legea menționată făcea ca acordarea unei pensii speciale să fie incompatibilă cu situația eliberării din funcție în urma unei condamnări definitive. Totuși, Înalta Curte a considerat că nu era necesar să se procedeze la interpretarea solicitată, întrucât modificarea legii din 24 iulie 2014 privea o împrejurare diferită de cea indicată de curtea de apel, care nu a modificat în niciun fel incompatibilitatea existentă anterior acestei modificări.

respective din cauza absenței unui însoțitor. Ținând seama de împrejurările speței, durata scurtă a transferurilor în discuție, asistența alternativă acordată de ceilalți deținuți și gardieni care l-au însoțit pe reclamant, precum și de lipsa unor indicii concrete sau suficient de justificate cu privire la vătămarea suferită în cursul acestei perioade, pretinsul disconfort din timpul transferurilor menționate nu a fost suficient pentru a duce la concluzia că situația reclamată a atins nivelul minim de gravitate necesar pentru a constitui un tratament inuman sau degradant în sensul art. 3.

Alexandru-Radu Luca împotriva României

(14.6.2022, cererea nr. 20837/18)

neîncălcarea art. 6 (încheiere a judecătorului de cameră preliminară; contestație; proces echitabil)

Cauza a avut ca obiect procesul penal împotriva reclamantului pentru mai multe fapte de complicitate la înșelăciune comise în timp ce acesta lucra ca broker de credite și asista persoanele particulare pentru o obține împrumuturi de la bancă. Judecătorul de cameră preliminară a validat rechizitoriul și probele aflate la dosar și a dispus începerea procesului; reclamantul a fost condamnat definitiv de către curtea de apel la 3 ani și 6 luni de închisoare. Reclamantul a susținut că procedura în fața judecătorului de cameră preliminară nu a fost echitabilă și i-a încălcat drepturile garantate de art. 6, deoarece nu a fost contradictorie, a avut loc în camera de consiliu și fără ca reclamantul și avocatul său să fie citați.¹¹ În plus, a fost lipsit de posibilitatea de a contesta încheierea judecătorului de cameră preliminară la o instanță superioară, deoarece nu a avut posibilitatea de a depune argumente care să susțină contestația împotriva încheierii menționate, motivarea nefiind disponibilă în momentul în care și-a redactat contestația.

Curtea a reținut că reclamantul a profitat de drepturile sale și a prezentat judecătorului de cameră preliminară concluzii scrise și obiecții privind elementele de probă și competența tribunalului de a examina cauza, iar judecătorul a respins aceste argumente. Curtea a constatat însă că observațiile și obiecțiile respective nu au contestat în realitate legalitatea acțiunilor organelor de urmărire penală și a elementelor de probă prezentate, ci doar au pus sub semnul întrebării dacă probele disponibile ar putea fi suficiente pentru a sprijini punerea sub acuzare a reclamantului pentru pretinsele infracțiuni și dacă organele de urmărire penală și-au îndeplinit în mod corespunzător sarcina de a depune toate probele relevante la dosar și au finalizat ancheta. Prin urmare, judecătorul s-a exprimat că pentru examinarea și aprecierea probelor era mai adecvat cadrul instanței de judecată, și nu al unei camere preliminare. De asemenea, reclamantul a repetat argumentele menționate în fața instanței de judecată, iar aceasta le-a examinat și le-a admis sau respins prin decizii motivate. Instanța nu a considerat că aspectele în cauză fuseseră soluționate prin hotărârea judecătorului de cameră preliminară cu efect *res judicata* sau că acestea nu se mai încadrează în examinarea care putea fi efectuată de instanța de judecată. Prin urmare, încheierea judecătorului de cameră preliminară nu a avut prea multe consecințe asupra modului în care instanța penală a examinat cauza.

În ceea ce privește faptul că reclamantul a fost privat de posibilitatea de a contesta încheierea judecătorului de cameră preliminară la un judecător de cameră preliminară de la instanța superioară, Curtea observă că respectiva contestație ar fi fost examinată în aceleași condiții ca și cele aplicabile în procedura în fața judecătorului de la instanța inferioară și, prin urmare, nu s-ar fi putut remedia deficiențele procedurale criticate de reclamant. În plus, acesta nu a invocat niciun element care să sugereze că argumentele care

---

¹¹ Soluția legislativă cuprinsă în art. 345 alin. (1) și în art. 346 alin. (1) C. proc. pen., potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță „fără participarea procurorului și a inculpatului”, a fost declarată neconstituțională prin Decizia Curții Constituționale nr. 641/2014. Articolele au fost modificate ulterior prin OUG nr. 82/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (Monitorul Oficial nr. 911 din 15 decembrie 2014). Cu toate acestea, decizia Curții Constituționale și modificările legislative ulterioare nu au avut niciun efect asupra procedurii din speță, întrucât au intrat în vigoare doar după încetarea procedurii și nu au avut efect retroactiv. De altfel, și căile extraordinare de atac, cererea de revizuire și contestația în anulare, formulate de reclamant după pronunțarea încheierii de către judecătorul de cameră preliminară, întemeiate pe decizia instanței constituționale, au fost respinse ca inadmisibile.

susțineau contestația sa s-ar fi bazat pe motive diferite de cele invocate deja în fața judecătorului de la instanța inferioară.

În concluzie, având în vedere că reclamantul a putut să își reitereze argumentele referitoare la elementele de probă disponibile în fața instanțelor de judecată și că aceste proceduri au respectat toate garanțiile prevăzute la art. 6, Curtea nu a acordat o importanță deosebită imposibilității în care s-a găsit reclamantul de a contesta în mod adecvat încheierea judecătorului de cameră preliminară în fața curții de apel.

Mihăilă împotriva României

(14.6.2022, cererea nr. 54262/14)

încălcarea art. 2 (anchetă efectivă; prescripția răspunderii penale)

În cauză, reclamanta a fost lovită, în anul 2002, de un autoturism și a suferit fracturi multiple și traumatism cranian. Poliția a început din oficiu o anchetă însă, în urma unei înțelegeri amiabile între părți, s-a dispus clasarea dosarului. După 4 ani, invocând agravarea stării de sănătate din cauza urmărilor accidentului, reclamanta a formulat plângere penală pentru vătămare corporală din culpă. Parchetul a redeschis ancheta și, după 3 ani, a clasat dosarul și a constatat că intervenise prescripția. Judecătoria și, în recurs, tribunalul au retrimis cauza la parchet pentru continuarea anchetei. După încă 4 ani, parchetul a pronunțat o rezoluție de neîncepere a urmăririi penale față de conducătorul auto, considerând că răspunderea penală a acestuia s-a prescris, iar în 2014, instanțele au respins plângerea reclamantei împotriva soluției parchetului. Acțiunea civilă a reclamantei a fost respinsă pentru neplata taxei judiciare de timbru.

Curtea a observat că ancheta penală privind circumstanțele accidentului s-a încheiat la 7 ani și 4 luni de la depunerea plângerii, cauza fiind intervenția prescripției răspunderii penale. Autoritățile au dispus de timp suficient pentru a efectua o anchetă efectivă înainte de expirarea termenului de prescripție în anul 2009. Cu toate acestea, a mai observat Curtea, înainte de decizia parchetului de a înceta urmărirea penală, au fost efectuate numai două expertize, dintre care una după expirarea termenului de prescripție, și nu au fost luate măsuri suplimentare de anchetă.

Împrejurări precum cele din prezenta cauză, în care există riscul ca prescripția răspunderii penale să împiedice stabilirea unei eventuale răspunderi, ar fi trebuit să încurajeze autoritățile interne să fie mai riguroase în investigarea cauzelor accidentului și în stabilirea eventualelor persoane răspunzătoare. Având în vedere, în special, durata anchetei și consecințele negative ale acesteia pentru reclamantă, Curtea a considerat că autoritățile naționale nu au acționat cu diligența impusă de art. 2 din Convenție.

Ponta împotriva României

(14.6.2022, cererea nr. 44652/18)

încălcarea art. 10 (libertatea de exprimare; calomnie; persoane publice)

În cauză, reclamantul, politician, fost prim-ministru și deputat, a postat pe Facebook comentarii care vizau un fost membru al Guvernului pe care l-a condus, citat la DNA și suspectat de fapte de corupție, susținând că, în timpul activității sale de prim-ministru, a fost o singură ocazie în care a fost informat de instituțiile specializate ale statului despre o tentativă clară de corupție din partea ministrului respectiv. Acesta din urmă a introdus o acțiune în răspundere civilă delictuală întemeiată pe art. 1349 și 1357 C. civ., susținând că afirmațiile reclamantului erau mincinoase și calomnioase, precum și că i-au adus atingere reputației și imaginii sale. Atât instanța de fond, cât și cea de apel i-au dat câștig de cauză ministrului, obligându-l pe reclamant să-i plătească daune morale.

În fața Curții, reclamantul a invocat art. 10 din Convenție și a susținut că această decizie constituie o ingerință în exercitarea dreptului său la libertatea de exprimare, care, în opinia sa, nu era necesară într-o societate democratică.

Curtea a considerat că afirmațiile reclamantului făceau parte dintr-o dezbatere de interes general pentru societate, întrucât, printre altele, acesta nu mai era prim-ministru la momentul respectiv, ci un politician activ care a intervenit în această calitate pe pagina sa de Facebook. Declarațiile în cauză se refereau la fapte care au avut loc cu câțiva ani mai devreme, nefiind pusă în discuție viața privată sau profesională a ministrului în calitate de

specialist în finanțe, ci activitatea sa de ministru. Prin urmare, Curtea a considerat că persoanele implicate în prezenta cauză, foști miniștri, acționau într-un context public, iar mesajul denunțat putea fi interpretat ca o contribuție la dezbaterile de interes general privind corupția în clasa politică. Marja de apreciere de care dispuneau autoritățile pentru a aprecia „necesitatea” sancțiunii aplicate în prezenta cauză a fost, așadar, deosebit de limitată.

Curtea a mai observat că reiese din hotărârile instanțelor naționale că acestea nu au transpus declarațiile criticate în contextul general al cauzei pentru a aprecia intenția reclamantului. Referindu-se la jurisprudența Curții, instanțele naționale s-au limitat să examineze dacă elementele constitutive ale răspunderii civile delictuale erau prezente în speță, fără a ține seama de dreptul la libertatea de exprimare al reclamantului în contextul mai larg al unei dezbateri între doi politicieni, care privea un motiv de interes general, pe care reclamantul îl invocase totuși în mod expres. Desigur, afirmațiile criticate puteau fi considerate ca fiind polemice sau chiar provocatoare și, în lipsa oricărei baze factuale, excesive. Cu toate acestea, nu erau total lipsite de orice temei factual, întrucât reclamantul a făcut referire la un anumit moment în timp în mandatul său de prim-ministru și la informații foarte precise, a indicat sursa acestor informații și a adăugat precizări referitoare la contextul cauzei. Obligându-l pe reclamant să facă proba verității afirmațiilor sale, negându-i în același timp posibilitatea efectivă de a prezenta elemente de probă în susținerea apărării sale, instanțele române și-au depășit marja de apreciere.

În concluzie, Curtea a constatat că instanțele naționale nu au stabilit în mod convingător că a existat o nevoie socială imperioasă de a pune protecția drepturilor ministrului, o persoană publică, mai presus de dreptul reclamantului la libertatea de exprimare și mai presus de interesul general de a apăra această libertate atunci când în joc este interesul general.

Mocanu și alții împotriva României

(5.5.2022, cererea nr. 18213/16 și alte 10)

Bălu și alții împotriva României

(5.5.2022, cererea nr. 5077/15 și alte 19)

Apetre și alții împotriva României

(25.5.2022, cererea nr. 32526/16 și alte 9)

Clopotar și alții împotriva României

(9.6.2022, cererea nr. 3411/17 și alte 9)

Geréd și alții împotriva României

(9.6.2022, cererea nr. 27581/16 și alte 14)

Gogoș și alții împotriva României

(9.6.2022, cererea nr. 583/19 și alte 9)

Diaconu și alții împotriva României

(23.6.2022, cererea nr. 8805/20 și alte 9)

Turcin și alții împotriva României

(23.6.2022, cererea nr. 46051/19 și alte 14)

Vass și alții împotriva României

(23.6.2022, cererea nr. 7175/17 și alte 14)

încălcarea art. 3 (condiții de detenție)

Curtea a reținut condițiile precare de detenție ale reclamantilor, făcând trimitere la principiile stabilite în jurisprudența sa, în special la *Rezmiveș și alții împotriva României*. Astfel, lipsa de spațiu într-o cameră de detenție reprezintă un factor de luat în considerare la stabilirea condițiilor de detenție ca fiind „degradante” din punctul de vedere al art. 3 din Convenție și poate constitui o încălcare, atât considerat individual, cât și împreună cu alte deficiențe.

Costache și alții împotriva României

(7.4.2022, cererea nr. 24457/16 și alte 10)

Bucloiu și alții împotriva României

(7.4.2022, cererea nr. 17427/16 și alte 10)

Tudoreanu și alții împotriva României

(19.5.2022, cererea nr. 7331/16 și alte 14)
decizii de inadmisibilitate (art. 3; condiții de detenție)

Curtea a constatat că reclamantii și-au pierdut calitatea de victimă deoarece au beneficiat de măsurile compensatorii oferite prin Legea nr. 169/2017 de modificare și completare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor.

Gîndilă și alții împotriva României

(7.4.2022, cererea nr. 47696/16 și alte 2)

Iagăr împotriva României

(5.5.2022, cererea nr. 29131/16)

Roată împotriva României

(5.5.2022, cererea nr. 28702/16)

Toiea împotriva României

(5.5.2022, cererea nr. 16973/16)

Veitiș și Nan împotriva României

(5.5.2022, cererile nr. 2466/17 și 10255/17)

Gabor și alții împotriva României

(5.5.2022, cererea nr. 61867/16 și alte 2)

Ghiolțan și Ionel împotriva României

(5.5.2022, cererile nr. 61172/16 și 17672/17)

Roman și alții împotriva României

(5.5.2022, cererea nr. 59684/16 și alte 2)

Coconeș și alții împotriva României

(5.5.2022, cererea nr. 51494/16 și alte 3)

Sas și alții împotriva României

(5.5.2022, cererea nr. 40684/16 și alte 9)

Păunoiu și alții împotriva României

(5.5.2022, cererea nr. 35198/16 și alte 3)

Baló și alții împotriva României

(5.5.2022, cererea nr. 21467/16 și alte 3)

Sigheartău împotriva României

(5.5.2022, cererea nr. 51711/19)

Gabor împotriva României

(5.5.2022, cererea nr. 60388/16)

Ghițescu împotriva României

(5.5.2022, cererea nr. 46692/16)

Varga și alții împotriva României

(19.5.2022, cererea nr. 37253/16 și alte 3)

Pătru și alții împotriva României

(19.5.2022, cererea nr. 34089/16 și alte 9)

Pișinaru și alții împotriva României

(19.5.2022, cererea nr. 19802/16 și alte 14)

Ionescu și alții împotriva României

(19.5.2022, cererea nr. 55795/16 și alte 10)

Pop și Cernamoriț împotriva României

(19.5.2022, cererile nr. 34785/16 și 45072/16)

Irimia și alții împotriva României

(2.6.2022, cererea nr. 64730/16 și alte 2)

Oprea și alții împotriva României

(2.6.2022, cererea nr. 58589/16 și alte 2)

Tudor și alții împotriva României

(2.6.2022, cererea nr. 40252/16 și alte 3)

Berechet și alții împotriva României

(2.6.2022, cererea nr. 36090/16 și alte 10)

decizii de scoatere de pe rol

Anghel împotriva României

(5.5.2022, cererea nr. 65758/16)

decizie de inadmisibilitate (art. 35; termenul de 6 luni)

Costin Leonard Fălcuță
Revizor jurist
Serviciul Coordonare Traduceri
Institutul European din România